

Standardizáció kilátással

Interjú

Kristóf Gáborral

Kristóf Gábor a történetileg terhelt esztétikai elvek olvasatának alávetett anyagokat gyakran mindennapi vagy eredetileg ipari funkciójú tárgyakra cseréli. Munkái ezáltal a művészet protokolljait is megkísérlik átszabni. *Win-Win* című videójában egy akváriumba helyezett amőbajátékot látunk egyfajta konstruktivista frontalításban. A beejtett korongok – a korábbi évtizedek szerény luxusát idéző pezsgőtabletták – atmoszférikus hatást keltve oldják fel a formai struktúrákat. Ez a mű az alkotó elköteleződését is tükrözi a definíciók repedéseinek feltérképezésére és játékos kiaknázására. Kristóf Gáborral művészetéről és az azt meghatározó gondolatiságról beszélgettem.

TP: Milyen szempontból foglalkoztat a geometrikus absztrakció nyelvezetének sokoldalú játékba hozása?

Kristóf Gábor: A hangsúly itt talán a játékba hozásra tehető, a rekontextualizálásra, a kontextuseltolásra. A modernitás és az ipari forradalom célkitűzéseire alapozott épített környezetünk formai jellege egyrészt erősen absztrakt és élesen geometrikus. Másrészt folyamatosan ütközik az organikusnak tekinthető természetes környezettel. A standardizáció globális fejlődésével kigyomlája az adott technológiákban rejlő lehetőségek tág spektrumát, csak azt engedi megtartani, ami hasznosnak tekinthető az aktuális piaci érdekek szempontjából. Ami a munkáimat illeti, talán fogalmazhatok úgy, hogy arra töreksem, hogy ezeknek a csírájában elfojtott mutánsoknak életteret biztosítsak, kimentsem őket, vagy elősegítsem a létrejöttüket. Szóval az elsődleges forrásom nem a művészeti geometrikus absztrakció, amely az élet tágabb területein hivatott értelmet nyerni, inkább az említett ipari közeg vadhajtsái. E két területet a művészet szabad közegében értelmezem újra.

TP: A *Comité de Réservation* című gyűjtésében alternatív módokon lefoglalt parkolóhelyek ideiglenes tárgygyűjtésait dokumentálsz. Idén az egyik szociális médiafelületen pedig azt láttam, hogy egy valamiféle kelet-közép-európai hard edge projekt részeként karosszériaelemeket szerettél volna cserélni

régi Suzuki Swiftet birtokló ismerőseiddel. Hogyan viszonyulsz a mindennapi tárgyak kisajátításához, transzformációjához és művészetbe emeléséhez?

KG: Ez két külön dolog valamelyest, de nyilván összefügg. Mindig voltak üresjáratokat kitöltő, sétákhoz kapcsolódó, a figyelmet aktuálisan irányító gyűjtéseim, amelyek inkább hétköznapi gyakorlatokhoz vagy pótcselekvésekhez hasonlíthatóak. Valójában egyik sem túl eredeti, legalábbis művészeti

szempontból nem, viszont a hétköznapi loopoló statikusságát némileg ki tudják zökkeníteni, segítik az apró megfigyeléseket előtérbe helyezni. Ennek a kinyitása mások felé abból a naiv elképzeléséből fakad, hogy ez másoknak is érdekes lehet a saját életükben. Van egy sötétzöld Suzuki Swiftünk, s az el-

↑
KRISTÓF Gábor:
„Practice makes perfect”, 2020
A művész jóvoltából

képzelem az, hogy ha mindenkivel cserélnék egy-egy elemet, épülhetne egy reprezentatív barátságautó, az igazi „mi autónk”. Azt figyeltem meg, hogy ha egy-egy eleme le van cserélve az autóknak, az jellemzően egy baleset miatt van, s a bontóban nagy valószínűséggel nem találsz olyan színűt, amelyet keresel. Örülhetsz, hogy ép a kocsid, de az értéke így bizonyára csökken, holott szerintem pont ettől lesz egyedi. Egy barátom azért nem akart belemenni a cserébe, mert szerinte az ilyen buherált autók vezetőit prekonceptiók terhelik. Én egészen máshogy látom, s továbbra is várom a jelentkezőket.

TP: A játékként is funkcionáló tárgyak, a fényképeken és szövegesen dokumentált performanszok, valamint a közösségi események között oscilláló munkáid egy sor

történeti előzményre épülnek. A fluxus intermédiáfogalma hogyan hatott rád?

KG: Talán még mindig nem tudnám egyértelműen megfogalmazni, mi is az intermédiá, és mit jelent az én szempontomból. A médiumok közötti határ elmosódása közhely. A lényeg számomra talán az, hogy a művészeti tevékenység és a nem művészet közötti választóvonalnak is fluiddá kell válnia ahhoz, hogy értelme legyen az életemnek. Észrevettem, hogy ha ismétlődő helyzetekben találok magam, ismétlődnek a feltett kérdések is, könnyen fixálódik egy gesztus, egy válasz, amit aztán emiatt újra szét kell szedni. Olyan ez, mint a standardizáció, amivel kapcsolatban alapvető ellenérzéseim vannak, bár belátom, hogy a maga módján szükségszerű és megkerülhetetlen. Nyilván lehetetlen egy

struktúra nélküli állapot, de ezek a nagyon különböző gyakorlatok és helyzetek, amikre utalsz, azt szolgálják, hogy épelméjű tudjak maradni abban a helyzetben, amelyben fizikailag és eszmeileg determinálnak tünhet szinte minden.

TP: Műveid konceptuális jelentésrétegeit hogyan árnyalják az olvasási-kutatási élményeid? A művészetelmélet mely kérdéseit találd meghatározónak saját munkásságod szempontjából?

KG: Régebben mindig volt egy-két szöveg, ami aktuálisan egyfajta öntőformaként volt jelen az életemben és a munkáimban. Ez mostanra kicsit megváltozott, és talán a doktori iskola hatásaként könyvelném el, mivel ott újra és újra felmerül a művészet és a kutatás viszonyának problémája. Ez némileg kötődik az előző kérdéshez is, annyiban legalábbis, hogy jelenleg abban látom a kutatás lényegét, hogy újfajta kölcsönhatások és kapcsolási útvonalak születhessenek. Ilyen értelemben előtérbe helyezem az alkotást, a művészet szabadságát, ami alapvetően a végtelenről szól. Saját munkáim is más és más értelmezést kapnak, ami előremozdít. A szövegek, melyeket fontosnak tartok jelenleg, sokkal inkább egymást kiegészítve, módosítva és nem pedig külön-külön, abszolútumként rakódnak le bennem. Számítan nagyon izgalmas írás születik, amelyek a kortárs tudatállapotot járják körül, még ha nem is kifejezetten ezt tematizálják. Ezek együttese adja ki azt a szellemi felhajtóerőt, ami remélhetőleg végül a munkák autonómiájában fogalmazódik meg.

TP: Mintha a művészet duchamp-i megkérdőjelezése mellett az ipar működési protokolljának zárt rendszerét is fel szeretnéd bolygatni. Mit gondolsz az ipari előállítás taylorizmusáról, a T-moddal fémjelzett munkaetika mentén kibontakozó valóságról?

KG: Szeretem Duchamp-t, de egy szélhámósnak is gondolom valahol. Én teljes mértékben hiszek a művészetben, és talán itt a helye annak, hogy tisztázzak valamit. Sokszor félreértik a motivációimat, s úgy állnak hozzá, mintha a hagyományos festészetet akarnám kikezdeni. A művészeti közeg erősen terhelt a pozícióharcoktól, de én személy szerint nagyon értékelem és meghatározónak tartom a festészetet annak ellenére, hogy vannak kritikai megjegyzéseim, amelyeket viszont igyekszem kirángatni a reakcionista értelmezésből.

Valahol ugyanez igaz az ipari környezetre is, a javaslataim, beavatkozásaim szimbolikus jellegűek, egyfajta gondolatkísérletek. Azt a kérdést szoktam felvetni magamban, hogy milyen lenne a világ, ha a történelem adott pillanatában nem pont azt a konkrét

KRISTÓF Gábor: *Barum Zen*, installációfotó a *Picnic on the driving range* című kiállításról, Schemnitz Galéria, 2021
A művész jóvoltából

←

ötletet vésik kőbe. Például 1927-ben a német RAL nevű intézet definiálta az egyik első ipari színstandardot, amely negyven árnyalatot különböztetett meg, s ez vált a nyugati civilizáció és kultúra színbeli lingua francájává. Alig száz év telt el, de a világon létrehozott termékek nagy részének színezete ezek közül került ki (egy kis túlzással persze). Van olyan pillanat, amikor úgy kelek fel, hogy ez zavar, de talán csak nem tudok szabadulni ettől a ténytől – foglalkoztat, érdekel, megmozgat.

TP: A golflabdák baltával történő kettéhasításából születő apró tondók – melyekkel olvasóink a Kisterem Galéria Kincsem-palotában megrendezett, *Végre tanulhatunk valamit* című kihelyezett projektkiállításán is találkozhattak – egy fizikai szempontból is komoly igénybevételt feltételező akciót jeleznek. Hogyan jutottál el a golflabda belsejében kibontakozó festészet feltárásához?

KG: Nyilván ez alkalommal sem én fedeztem fel a spanyolviaszt. Egyes körökben a

↑
KRISTÓF Gábor:
A greenkeeper panorámája, 2020
A művész jóvoltából

golflabdák belsejének feltárása folyamatos passzió, amire valószínűleg a gyártók is egyre inkább rájátszanak. Szüleim gyakran sétálnak el egy golfpálya mellett, ahol az évek folyamán összeszedtek pár elhagyott labdát. Ha jól emlékszem, tőlük kértem el az első néhány darabot, melyeket a műterembe érve természetesen azonnal kettéhasítottam. Innentől beindult a lavina, azóta majdnem ezer darabot nyitottam fel. A lényeg itt is a személyes megtapasztalása egy furcsa és elsőre érthetetlen, titkosnak tűnő jelenségnek. Kicsit olyan, mintha egy teljesen átlagos kőzet belsejében egy ametisztkristályra bukkannék, egy rejtett kis univerzumra, csak persze ellentétes forrásból. Az, hogy ezek az artefaktumok a termelésből származnak, számomra még érdekesebbé teszi őket. A karantén idején több golfpályát is meglátogattam, mivel ezekben a klubokban továbbra is zajlott az élet. A gesztus, hogy elveszem és kettévágom a labdájukat, implikál egyfajta agresszív olvasatot, ezt nem tagadom, de a labdák belsejében csírázó világ végül teljesen feloldotta a golfbal szemben érzett

KRISTÓF Gábor: *A kiválasztottak diadala (oltár)*, 2019,
RAL Classic színdemonstrációs triptichon, 114×200 cm
Fotó: Biró Dávid
A művész jóvoltából
←

averzióimat. Az, hogy visszajártam a pályákra, amiatt is van, mert ezek a végtelenül furcsa, épített tájak a maguk módján teljesen lenyűgöztek. Végül a labdák is ebben a természetellenes táji kontextusban kezdtek értelmet nyerni, aminek eredményeképpen megszületett a *Picnic on the driving range* című kiállítási anyag, amely most a selmecbányai Schemnitz Galériában látható. A kiállítás víziójának központi motívuma tehát a labdák belsejében megbújó mikrokozmosz. Az elhagyott golfpályák imaginárius terében ezekből a labdákból, mint magvakból nő ki egy szupernaturális párhuzamos realitás lehetősége.

A téma persze magával hozza a klímaváltsággal és a modernizmuskritikával összefüggő diskurzust, amire nem szeretnék most részletesebben kitérni, viszont a kiállítás fontos része egy újság, melyben e gondolatok

hatásait szűrtem át magamon, s címeztem azt Szinyei Merse Pálnak. Ilyen értelemben tagadhatatlan, hogy most egyfajta spekulatív, fiktív alaphangot ütök meg ellenben a korábbi szikárabb, konceptuálisabb munkákkal. Ez az elmozdulás szükségszerű volt, és úgy gondolom, hogy bennem sok minden a helyére került és felszabadult ezáltal.

TP: Gyakran együttműködsz más alkotókkal, tagja vagy például a Sekrestye nevű, alulról szerveződő csoportnak is, amellyel legtöbbször „offgrid” – a kanonizációs gépezeten kívül eső – helyszíneken folytattok komplex képzőművészeti tevékenységet. Milyen többlettartalmak szabadulnak fel az efféle interakciók során?

KG: Az előző válaszaimban megfogalmazottak is többek között az ilyen jellegű együttműködések tanulságaiból következnek. Anynyi biztos, hogy amiről előre tudható, hogy

↑
KRISTÓF Gábor: „CUT THE BALLS!” (Egy szintetikus kert), 2020, golfabdák, zsaluzódeszka, változó méretek
Installációfotó a *Végre tanulhatunk valamit* című kiállításról, Kincsem-palota, 2020
Fotó: Biró Dávid
A művész jövőtől

hova vezet, az a legkevésbé érdekes. Az általam említett csoportos őrületek bizonyára pont azt az oldalamat mozgatják meg, mely máskor szunnyad, s így a személyiséget tudják gazdagítani. Festészeti gyökerekkel rendelkezem, de talán az a leglényegesebb, ahogyan ezek a közvetlen helyzetekből fakadó hatások neveltek, manipuláltak, kiközzentettek vagy éppen torzítottak. Kicsit Sekrestye,¹ kicsit SZ.A.F.,² kicsit Blesstonia (Fischer Judit),³ kicsit FKSE,⁴ kicsit Róbert,⁵ kicsit László,⁶ kicsit Heidi vagyok.

1 <https://www.instagram.com/sekrestye/?hl=hu>

A Sekrestye művészcsoportról korábban az Új Művészet online felületén is megjelent írás: Whitecube Wunderkammer. Sekrestye - Unixpected, 2019. június 3. <https://www.ujmuveszet.hu/2019/06/whitecube-wunderkammer/>

2 Szájjal és Aggyal Festők Világszövetsége. <http://szaf.blogspot.com/>

3 <https://www.instagram.com/gbrkrstf/?hl=hu>

4 <https://robertcaposzta.tumblr.com/>

5 gabor.kristof.laszlo@gmail.com